

5 Mart 2010

Öztangut: "Vergilendirme İstanbul Finans Merkezi hedefiyle uyumlu olmalı."

Aracı Kuruluşlar Birliği Başkanı Nevzat Öztangut, Birliğin aylık yayını Sermaye Piyasasında Gündem'in Mart 2010 sayısında yayınlanan yazısında, sektörde düzenleme tarafındaki son çalışmalara değindi. SPK'nın geçtiğimiz ay çıkardığı halka arzlarla ilişkin tebliğ taslağını değerlendiren Öztangut, yeni düzenlemenin halka arz süreçlerini kolaylaştıracağını ve piyasada yeni bir ivme yaratacağını belirtti.

Öztangut, gündemdeki diğer önemli madde olarak, sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesini ele aldı. Maliye Bakanlığına bu konudaki çözüm önerilerini bildiren raporu ilettiklerini söyleyen Öztangut, raporda, "kurum" ve "birey"lerin kendi aralarında eşit vergilendirmesini öngördüklerini söyledi. Öztangut, hisse senetlerinde uygulanan %0 oranındaki verginin de devam etmesi gerektiğini belirtti. Bununla birlikte, son günlerde basında yer alan işlem vergisi benzeri bir verginin piyasanın likiditesini düşüreceğini ifade eden Öztangut, İstanbul Finans Merkezi projesi hedefiyle örtüşen makul bir kararın alınacağını ümit ettiklerini ifade etti.

TSPAKB'nin Mart 2010 döneminde düzenleyeceği lisanslama sınavlarına 24.000'in üzerinde başvuru yapıldığını bildiren Öztangut, sınavların 10 ilde düzenleneceğini belirtti. Birliğin bugüne değin, lisanslama faaliyetlerini başarıyla sürdürdüğünü ifade eden Öztangut, bu sınavların düzenlenmesini de layıkıyla yerine getireceklerini ekledi.

ALTIN PİYASALARI

Sermaye Piyasasında Gündem'in Mart sayısındaki ilk raporda son dönemde önemi artan altın piyasaları ele alınıyor.

Yatırım Aracı Olarak Altın

Tarih boyunca birçok medeniyet tarafından para birimi olarak kullanılan altın, 1970'li yıllara kadar uluslararası ödemeler sisteminin temelini oluşturuyor. Rapora göre, finansal piyasaların gelişmesiyle altın, gerek tezgâhüstü ve organize spot piyasalarda, gerekse türev borsalarında alternatif bir ürün olarak karşımıza çıkıyor. Altın hesapları, altına dayalı tahviller, altın sertifikaları, altın fonları ve altın swapları altına dayalı yatırım araçlarından bazıları.

Londra ve Zürih Tezgâhüstü Altın Piyasalarında Öncü

Londra tezgâhüstü altın piyasalarının en önemli merkezi. Londra piyasası, gerek piyasa katılımcılarını bir araya getiren Londra Külçe Piyasaları Birliği, gerekse takas hizmeti veren Londra Kıymetli Madenler Saklama Şirketi ile örgütlü bir yapıya sahip. Piyasada altın fiyatlarını belirlemek için günde iki kez seans düzenleniyor. Bu fiyatlar aynı zamanda uluslararası piyasalarda gösterge niteliğinde kullanılıyor. Londra piyasasında ortalama yıllık 240 milyon ons (7,5 milyon kg) altın işlem görüyor.

Zürih de bir diğer önemli altın ticareti merkezi konumunda iken, serbest bölge olma avantajını kullanan Dubai son yıllarda altın işlemlerinde öne çıkıyor.

Organize Piyasalarda Uzakdoğu Dikkat Çekiyor

Genellikle spot altın işlemleri tezgahüstü piyasalarda yoğunlaşırken, organize borsalarda altın fiziksel olarak alınıp satılıyor. Bu borsalarda işlem gören altın için saflık oranları ve kontrat büyüklükleri gibi çeşitli kıstaslar getiriliyor. Altının üretildiği rafineriler borsalarca belirleniyor. Borsalara aracı kuruluşların yanı sıra, altın ticareti ile uğraşan firmalar da üye olabiliyor. Hong Kong, Şanghay, Bombay, Dubai ve İstanbul'daki altın borsaları bu piyasalara örnek olarak çalışmada ele alınıyor.

Türev Altın Ürünlerinde ABD'li CME Grup Başlı Çekiyor

Alternatif bir ürün olarak altın türev piyasalarda yerini alıyor. Altına dayalı vadeli işlem sözleşmeleri yoğunlukta iken, opsiyonlar da işlem görüyor. En fazla altın türev işleminin gerçekleştiği borsa ABD'li CME Grup. Bu borsada 2009 yılında 40 milyon adet altına dayalı türev kontratı işlem gördü. CME Gruptan sonra, Tokyo Emtia Borsası ve Hindistan Çoklu Emtia Borsası, altın vadeli kontratlarının işlem gördüğü diğer önemli türev borsaları. Raporunda, bu borsaların yanı sıra Dubai ve Tayvan'daki türev borsaları hakkında detaylı bilgiye yer veriliyor.

KAMU-ÖZEL SEKTÖR İŞBİRLİĞİ YÖNTEMLERİ

İkinci araştırma raporunda ise kamu-özel sektör işbirliğine ilişkin yöntemler ve finansman metotları inceleniyor. Kamu-özel sektör işbirliği projeleri, geleneksel olarak kamu tarafından sağlanan mal ve hizmetlerin özel sektörün katılımıyla sağlanmasını ifade ediyor.

Beş Temel Yöntem Bulunuyor

Kamu-özel sektör işbirliğinde 5 temel yöntem kullanılıyor: Hizmet alımı, yönetim, işletme hakkı devri, imtiyaz hakkı devri ve yap-işlet-devret. Bu sözleşmeler, projenin kapsamı ve süresi ile özel sektörün proje bazında aldığı sorumluluğa göre farklılaşıyor.

Üstlenilen Risk Katılım Düzeyine Göre Değişiyor

Yap-işlet-devret ve imtiyaz sözleşmelerinde, projeye sermaye yatıran özel sektör, projenin hemen hemen her aşamasına dahil iken, talep, finansman veya makro ekonomik gelişmelere ilişkin riskleri belirli ölçüde üstleniyor. Ancak, hizmet alımı veya yönetim sözleşmelerinde özel sektör katkısının daha düşük olması nedeniyle bu riskler daha çok kamunun üzerinde.

Kamu Kontrolü Elden Bırakmıyor

Kamu, bu tip işbirliklerinde özel sektörün projedeki performansını denetliyor. Ayrıca, işletme hakkı devri, imtiyaz hakkı devri veya yap-işlet-devret sözleşmelerinde tüketicilere yansıtılan fiyatlara ilişkin alt ve üst limitler belirleyebiliyor.

Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projelerinin Finansmanı

Bu işbirlikleri için gerekli finansman temelde üç yöntem kullanılarak sağlanıyor. Devletten veya bankalardan alınan kredilerin yanı sıra, tahvil ihracı yoluyla kaynak yaratılabildiği gibi, altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıkları (AGYO) vasıtasıyla sermaye piyasasından da faydalanılabiliyor. Türkiye'de henüz faaliyete geçmiş bir AGYO bulunmamakla birlikte, bu ortaklıklar Avustralya ve Londra borsalarında işlem görüyor.